

Kurzusleírás (tematika)

I.1.1 Kurzus neve: Sorozat Pilot Studio (SPS) – Sorozatok szerint a világ				
A kurzus oktatói, elérhetőségeik: Antalóczy Tímea (timea.antaloczy@gmail.com) és Sas Tamás (tamas.sas@gmail.com)				
Kód:	Tantervi hely: KFI	Javasolt félév: 2020 tavasza	Kredit: 5	Tanóraszám: 48 Egyéni hallgatói munkaóra: 24
Kapcsolt kódok:	Típus: 1-1 harmad szeminárium/előa dás/gyakorlat	Szab.vál-ként felvehető-e? igen, BA 1-2, MA 1-2	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek: <i>a jelentkezésben elsőbbséget élveznek azok a BA tervező szakos hallgatók, akik az őszi félévben elvégezték a Sorozatok szerint a világ című kurzusunkat (kód: B-AE-501)</i> A kurzus nyelve: magyar	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): Előnyt élveznek a Sorozat szerint a világ őszi kurzusának hallgatói A kurzust az Elméleti Intézet hirdeti meg, tervező szakos BA és MA hallgatók számára.				
A kurzus célja és alapelvei: (a tantárgyi leírás alapján, azzal összhangban határozandók meg) A sorozatok izgalmas intellektuális viták homlokterében állnak évtizedek óta. Ellenérzéseket váltanak ki a kulturális elit képviselői körében, azonban tagadhatatlanul fontos szerepet töltenek be ma is a populáris kultúra fogyasztóinak körében. „A 21 század uralkodó műfaja már a sorozat.” (Tokarczuk 2019) Az olyan populáris „kulturikonok”, mint például a Dallas vagy a Maffiózók - hogy csak két Magyarországon is népszerű sorozatot említsünk - évtizedek óta érdekes indikátorai és egyben forrásai is azoknak az igényeknek, amelyek hatalmas nézettségük hátterében állnak. A nyolcvanas évektől a legutóbbi időkig, a Dallastól a Drótig, ez az az út, amit a tv sorozatok globális történetében be kell járnunk. A kreatív média ipar szociológiája mára a szociológiai vizsgálódások jelentős irányává fejlődött, hiszen a sorozatokon keresztül izgalmas szempontokat tárhatunk fel az adott társadalmak vonatkozásában. A sorozatok nézettsége világszerte hatalmas, még ma is, amikor azt tapasztaljuk, hogy az új médiumok a televízió szerepét nyilvánvalóan csökkentik. Ugyanakkor a vizsgálatok azt mutatják, hogy a sorozatokat az interneten is követik a nézők és a sorozatok előállítására továbbra is egyre komolyabb pénzeket és kreatív erőforrásokat szánnak. Az előző félévben lezajlott kurzusunk során többek között azt is vizsgáltuk, hogy milyen módon tekinthetünk rájuk - a szociológia tárgyául alkalmas – tükrökként az adott társadalmak vonatkozásában. Külön figyelmet fordítottunk a legutóbbi időkben bemutatott, erős társadalmi kritikai attitűddel bíró sorozatok vizsgálatára is. Kurzusunk keretében – a vizsgált sorozatok (A szolgálólány meséje, Aranyélet, stb.) által felvetett jelenségek kapcsán - az elmúlt évtizedek társadalmi, gazdasági, kulturális változásaira fókuszáltunk. A kurzus során olyan – a társadalmat érzékenyítő - sorozatötletek születtek, amelyeket érdemesnek tartottunk továbbfejleszteni. 2019 őszi szemeszterében meghirdetett szeminárium 20 tervező hallgatóval indult. Az első foglalkozásokon kiderült, hogy a hallgatók jól ismerik a sorozatokat, rendszeres elemző nézői ezeknek. A sorozatok hatalmas száma miatt megkerestük a közös nevezőket. A <i>szolgáló lány meséje</i> majd minden hallgató számára ismert volt, így ezzel a művel kezdtük a sorozat, mint műfaj sajátosságait elemezni. A rendszeresen, óráról órára kijelölt irodalmakat - melyek különféle szempontok szerint elemezték a műfajt - közösen feldolgoztuk. Izgalmas feladatnak ígérkezett, hogy csoportokba szerveződve gondolkodjanak el a hallgatók, hogy ők milyen szériát készítenének. Rövid időn belül több mint tíz témavázlat				

került fel egy közös dokumentumba. A témák mindegyike értékes gondolatokat hordozott. Ezeket a témaötleteket megvitattuk és a hallgatók kiválasztottak három témát, amiből pilot forgatókönyvet kezdtek írni. *A témák, melyet a hallgatók javaslati alapján közösen kiválasztottunk társadalmilag elkötelezett, igényes elemzése a jelenünket meghatározó kérdéseknek.* A pilotok gyakorlati megvalósítása nélkülözhetetlen tapasztalatokkal gazdagítja a hallgatókat. Innen jött a Sorozat Pilot Stúdió, azaz egy kreatív és gyártó stúdió – egy egyetemi kurzus keretében megvalósított - ötlete! A következő, 2020 tavaszi szemeszterében a könnyen hozzáférhető technikának hála a hallgatók leforgatnának egy véglegesített pilot anyagot. A forgatáson mindenki szakmájának – animáció, építészet, formatervezés, fotó, tervezőgrafika, textiltervezés - megfelelő feladatot végez. A kész pilottal, mely terveink szerint a félév végére elkészül(het), további lépéseket szándékozunk tenni egy sorozat megvalósításának érdekében.

Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):

(a tantárgyi leírás alapján, azzal összhangban határozandók meg)

- A hallgatók analitikus képességének fejlesztése a kutatási feladatokon keresztül
- A kurzus számos példán keresztül elemzi és dolgozza fel a témaköröit, így fejlesztve a hallgatók látásmódját
- A munka interdiszciplináris csapatmunka keretében folyik
- A sorozat műfajának sajátosságaival, szakértőivel való megismerkedés
- A filmes szakma sajátos kommunikációs technikáinak elsajátítása
- A mozgó kép sajátos idő kezelési technikájának megismerése
- A dramaturgiai képességek fejlesztése
- Ötlettől a pilotig – betekintés a gyártási folyamatokba
- Prezentációs képességek fejlesztése
- Képi dokumentáció (film, fotó)

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:

1. **Alapfogalmak**, módszerek a kultúrakutatásban. Szociológiai elméletek a sorozatokról és szerepükről,
2. **Korkép.** Az ábrázolt világ legfontosabb jellemzői; Társadalomkép, kulturális sajátosságok, világnézeti és társadalmi kérdések, aktuális problémák, megoldási kísérletek, reflexiók a korra, amelyben a sorozat keletkezett, legfőbb üzenetei; Közszolgálati szerep;
3. **Műfaj.** Eredettörténet, Fejlődéstörténet; A film alapjául szolgáló írásos anyagok; Alaptörténet, tartalom, történetvezetés, tematikus évadok, epizódok;
4. **Alkotók**, Rendezők, Színészek, Celebek; Gyártó, Forgalmazó céljai, szerepei, Közvetítő csatornák;
5. **Karakterek.** Megjelenített és hiányzó társadalmi csoportok. Közvetlen/közvetett mintaadás;
6. **Design**, látványelemek, régi-új technológiák; Hang, zene, képi világ;
7. **Közönség**, célcsoport; A sorozat fogadtatása, hatása, ennek kimutatható jelei; Díjak, kritikák és minden egyéb, ami releváns információt hordoz; A sorozat a szakmai és a laikus vélemények tükrében; Interaktív felületek (fórumok, website-ok, stb.);

A kurzus során alkalmazott KFI módszerek, eszközök:

- elméleti alapoás – szakirodalom olvasás, előadás formájában
- célirányos problémamegoldás: innovatív alkalmazás konceptuális terve
- kreatív és gyártó stúdiók modellezése: pilot studio
- tervezés – fejlesztés menedzselése: együttműködési protokoll, user-centered design, erőforrások felkutatása, dokumentálás
- tartalomfejlesztés, dokumentáció készítése bemutatáshoz és további használathoz / fejlesztéshez is.

- prezentáció gyakorlása
- koncepciófejlesztési módszerek: kritikai elemzések készítése
- kutatási kollaborációs módszerek: csapatmunka, játék

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük (több tanár esetén akár a tanári közreműködés megosztását is jelezve):

A kurzus óráin elméleti és gyakorlati feladatok váltják egymást. A tartalom egy részét irányított módon ugyan, de a diákok szolgáltatják kutatói munkájuk eredményeként. Ezek a tartalmak kerülnek közösen feldolgozásra és értékelésre. A hallgatók hol csoportokban, hol egyéneként dolgoznak. Minden órán előre megadott keretek között prezentálnak a diákok (egy diáknak egy kötelező prezentálás/kurzus).

A hallgatók tennivalói, feladatai:

A kurzus hallgatói az első óra keretében megismerkednek a kurzus felépítésével és témaköröket, szerepeket választanak.

A tanulás környezete: (pl. tanterem, stúdió, műterem, külső helyszín, online, vállalati gyakorlat stb.)

A kurzus az egyetemen (székkel, asztallal, projectorral/monitorral ellátott lehetőség szerint vetítésre alkalmasabb) tanteremben (felvétel esetén lehetőség szerint stúdióban) és külső helyszíneken valósul meg.

Értékelés:

(Több tanár és tanáronként külön értékelés esetén tanáronként megbontva)

Teljesítendő követelmények:

- Rendszeres, aktív részvétel az órákon és az ehhez kapcsolódó munkában
- A részteljesítésekhez kapcsolódó dokumentumok folyamatos és határidőre való elkészítése
- A konzultálás során megbeszéltek figyelembevétele a munkában
- A félévzáró anyagok prezentálása

Értékelés módja: (milyen módszerekkel zajlik az értékelés {teszt, szóbeli felelet, gyakorlati demonstráció stb.})

Az értékelés a prezentáció, a beküldendő részfeladatok minőségéből és az órai munka ötvözetéből adódik össze.

Az értékelés szempontjai (mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben):

- órai munka: aktív jelenlét, hozzászólások minősége, házi feladatok elvégzése, aktív projekt munka, részfeladatok minősége
- írásbeli: a kurzus alapfogalmait, kulcsszavait használva tartalmas és releváns munka készítése, forgatókönyv írása
- prezentáció: az elvégzett kutatás mélysége, formai és nyelvi világa
- pilot: elkészítésében való részvétel

Az érdemjegy kiszámítása (az egyes értékelt követelmények eredménye hogyan jelenik meg a végső érdemjegyben? {pl. arányok, pontok, súlyok}):

Órai részvétel 40%
Írásbeli: 40%
Prezentáció: 20%

Ajánlott irodalom:

- Allen, Robert C. (1985) *Speaking of Soap Operas*. The University of North Carolina Press. Chapel Hill.
- Anderson, Benedict (2006) *Elképzeltek közösségei*. Budapest: L Harmattan & Atelier.
- Antalóczy Tímea (2001) *A szappanoperák genezise és analízise I-II*. Médiakutató. nyár és ősz
- Antalóczy Tímea (2006) *Szomszédok közt*. Budapest: PrintXBudavár.
- Assman, Jan (2004) *Kulturális emlékezet*. Budapest: Atlantisz.
- Bajomi Lázár Péter (2004) *Média és társadalom*. Budapest: Antenna.
- Bauman, Zygmunt (2002) *Globalizáció. A társadalmi következmények*. Szeged: Szukits
- György Péter (1998) *Digitális éden*. Budapest: Magvető.
- Ang, Ien (1995) *A Dallas és a tömegkultúra ideológiája*. In: *Replika* 1995. június (201-214.)
- Jameson, Fredric (1998) *A posztmodern, avagy a késői kapitalizmus kulturális logikája*. Bp: Józsefvég.
- Gayer Zoltán (2000) *Szappanoperák*. Médiakutató. ősz.
- Gayer Zoltán (2005) *A befogadás útjain. A nézői előfeltevések szerepe a sorozatok élvezetében*. Médiakutató. tél
- Giddens, Anthony (2008) *Szociológia*. Budapest: Osiris.
- Hankiss Elemér (2002) *Új diagnózisok*. Budapest: Osiris.
- Hankiss Elemér (2014) *Az emberi kaland*. Budapest: Helikon.
- Hansági Ágnes (2009) *A mediális környezet hatása az elsődleges kanonizációra. A Jókai regények folytatásos közlése a Pesti Naplóban (1851-1857)* In: *Irodalomtörténet* 2009/3. (291-317.)
- Heller Ágnes (1991) *Columbo titkai*. Kritika. (28-31.)
- Hermann Mónika (2010) *„The son of a bitch is the best doctor we have” A politikai korrektség kiforgatott diskurzusa a Doktor House című sorozatban a zsenikultusz, a detektívregény és a populáris kultúra metszéspontjában*. Médiakutató tavasz (7-16).
- Kupi Krisztina (2011) *Ambivalens narratívák a transzplantáció tárgyalásában. A szervátültetés témájának megjelenítése a Grace Klinika című kórházsorozatba*. Médiakutató. 2011 nyár
- Laborczi Dóra (2010) *A vallási élet posztmodern formái a Miért éppen Alaszka című sorozat bemutatásán keresztül*. Médiakutató. 2010 ősz (57-69).
- McQuail, Denis (2003) *A tömegkommunikáció elmélete*. Budapest: Osiris, 14. fejezet (288-308.)
- Pál Ferenc (1998) *A jövő regénye a telenovela?* In: *Filmkultúra*
- Puránszky Judit (2014) *A média testképre gyakorolt hatása a fiatal felnőtt nők körében*. Médiakutató. 2014. ősz.
- Sohn, Amy (2004) *Sex and The City: Kiss and tell*. Gallery Books USA.
- Soós Zsuzsanna (2003) *Hogyan főzzünk szappanoperát?* Médiakutató: tél.
- Sumser, John (1999) *Erkölc és társadalmi rend a tévé krimikben*. *Replika* 35. (55-76.)
- Voloncs Mónika (2010) *„Rólunk szól” A Szabó család, mint a kádári Magyarország kordokumentuma*. Médiakutató: tavasz (17-38)

- Az Eszmélet című folyóirat Tematikus számának vonatkozó tanulmányai. Eszmélet 35.1997. ősz
- <http://filmitesz.blog.hu>
- A Metropolis Tematikus száma: Kortárs amerikai sorozatok 2008. 4.

Egyéb információk:

A kurzus egy korábbi BA kurzus folytatásának (is) tekinthető. A létszáma maximum 15 fő.

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

- *teljeskörű beszámítás/elismerés lehetséges*
- *részleges beszámítás/elismerés lehetséges*
- *nincs lehetőség elismerésre/beszámításra*

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

A kurzusvezetőkkel egyeztetett időpontokban.